

кість педагогічних ситуацій, проаналізувати їх і знайти можливості їхнього рішення. На наш погляд чим більше типів педагогічних ситуацій буде змодельовано та розглянуто в ході підготовки майбутніх вчителів, тим більше ймовірність, що молоді фахівці на своїх робочих місцях зможуть самостійно справитись з будь-якою реально виниклою педагогічною ситуацією.

Список використаних джерел

1. Бордовская Н.В. Педагогика: [учебник для вузов] / Н.В. Бордовская, А.А. Реан. – СПб.: Питер, 2001. – 304 с.
 2. Гинецинский В.И. Предмет психологии: дидактический аспект / В.И. Гинецинский. – М., 1994. – 173 с.
 3. Канке В.А. Основні філософські напрямки й концепції науки. Підсумки ХХ сторіччя / Віктор Андрійович Канке. – М.: Логос, 2000. – 363с.
 4. Краевский В.В. Методология педагогики: новый этап: [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / Володар Викторович Краевский. – М.: Издательский центр "Академия", 2006. – 400с.
 5. Кравченко Ю.М. Психолого-педагогічний аналіз педагогічних задач та їх компонентів / Ю.М. Кравченко. // Збірник наукових праць. – №5. – К., 2004. – С. 56-68.
 6. Учебный материал и учебные ситуации: Психологический аспект / Под. ред. Т.С. Костюка, Г.А. Балла. – К.: Рад. Шк., 1986. – 143 с.
 7. Чернышев А.С. Практикум по решению конфликтных педагогических ситуаций / А.С. Чернышев. – М.: Педагогическое общество России, 1999. – 186 с.
- Стаття надійшла до редакції 21.06.2010р.

УДК 378.147

Н.В. Руденко
викладач,
Харківський національний
автомобільно-дорожній
університет

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВТНЗ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МІЖСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМИН МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Розглядається проблема використання сучасних психолого-педагогічних технологій у навчально-виховному процесі ВТНЗ з метою формування міжособистісних взаємин студентів. Визначено сучасні технології, що сприяють формуванню міжособистісних взаємин, здійснено аналіз останніх дисертаційних досліджень з цієї проблеми.

Ключові слова: психолого-педагогічні технології, міжособистісні взаємини, студенти.

Рассматривается проблема использования современных психолого-педагогических технологий в учебно-воспитательном процессе ВТУЗ с целью формирования межличностных отношений студентов. Определены современные технологии, которые способствуют формированию межличностных отношений, осуществлен анализ диссертационных исследований изучающие данную проблему за последнее время.

Ключевые слова: психолого-педагогические технологии, межличностные отношения, студенты.

The problem of applying modern psychological and pedagogical technologies in educational process of technical institution of higher education to form students' interpersonal relationships has been studied. Common technologies which encourage forming interpersonal relationships were defined; recent dissertation researches studying this problem were analyzed.

Key words: psychological and pedagogical technologies, interpersonal relationships, students.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток науки і техніки дав вищій школі нові форми комунікації, нові типи вирішення абстрактних і кон-
Педагогіка вищої та середньої школи. – 2010. – Вип. 30.

кретних ситуацій, перетворюючи викладача з авторитарного транслятора готових ідей у натхненника інтелектуального та творчого потенціалу студента. Майбутнє за системою навчання, що вкладається у схему студент – технологія – викладач, за якої педагог перетворюється у методолога, технолога, а студент стає активним учасником процесу навчання. Щоб мати можливість знайти своє місце у житті в умовах ринку, студент сучасної вищої школи повинен володіти певними якостями: гнучко адаптуватися у мінливих життєвих, виробничих та ринкових ситуаціях; самостійно, критично та професійно мислити; уміти бачити та формувати проблему (в особистому та професійному плані), знаходити шляхи раціонального її вирішення; бути здатним генерувати нові ідеї, творчо мислити; професійно працювати з інформацією; бути комунікабельним, контактним у різних соціальних групах, уміти працювати в колективі, у різних галузях, різних ситуаціях, запобігати та вміти виходити з будь-яких конфліктних ситуацій [1].

Таким чином, головний стратегічний напрям розвитку європейської та вітчизняної системи вищої освіти лежить у площині вирішення проблем розвитку студента та викладача, технологізації цього процесу.

У навчально-виховній системі традиційного вищого навчального закладу існують певні суперечності, що істотно ускладнюють ситуацію впровадження сучасних освітніх технологій. Це суперечності:

- між орієнтацією на систему знань як основу підготовки фахівця високого рівня та його особистісним розвитком;
- між традиційним підходом до оцінки якості підготовки спеціаліста та соціальним оточенням сучасного освітнього простору;
- між потребою у впровадженні результативних освітніх технологій і недостатнім науково-методичним та психолого-організаційним супроводом їх розробки й поширення (включно з розвитком відповідних структур).

Соціокультурна та психолого-педагогічна значущість педагогічних та психологічних чинників успішного впровадження сучасних освітніх технологій підготовки спеціалістів у професійному вищому навчальному закладі та недостатня розробленість цієї проблеми в теорії і практиці й зумовили актуальність цієї проблеми.

Метою статті є стан вивченості проблеми використання сучасних психолого-педагогічних технологій у навчально-виховному процесі ВТНЗ, аналіз останніх дисертаційних досліджень з цієї проблеми, визначення сучасних педагогічних технологій, що сприяють формуванню міжособистісних взаємин студентів.

Аналіз актуальних досліджень. Вибір освітньої технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладача і студента. Існує низка визначень педагогічної технології.

Спочатку технологію пов'язували тільки з застосуванням у навчанні технічних засобів та засобів програмованого навчання (технічні засоби на-

вчання). Останнім часом технологію розуміють як нові наукові підходи до аналізу та організації навчального процесу. Таким чином, на думку Г. Селевко, технологія функціонує і як наука, що досліджує найраціональніші шляхи навчання, і як система способів, принципів і регулятивів, застосовуваних у навчанні, і як реальний процес навчання.

Безпосередньо впровадження сучасних технологій навчання у вищих навчальних закладах різного рівня вивчали В.Беспалько, В.Бондар, Г.Бордовський, О.Гаврилук, О.Долженко, М.Кларін, Н.Корсунська, І.Прокопенко, А.Слободянюк, Д.Чернилевський, Ф.Янушкевич та інші.

В останніх за часом дослідженнях проблема використання сучасних психолого-педагогічних технологій включає в себе дві групи питань, перша пов'язана з застосуванням технічних засобів у навчальному процесі, друга – з його організацією.

Інформаційні технології розглядаються в багатьох дисертаційних дослідженнях з педагогіки, а саме: інтеграція професійних знань майбутніх будівельників (Булейко О., 2009), формування в майбутніх педагогів умінь роботи з іншомовною літературою (Ігнатова О., 2009), формування професійних намірів старшокласників до професій сфери (Морін О., 2009), та багато інших, педагогічні та дидактичні технології вивчалися в таких дослідженнях: формування ціннісних орієнтацій у майбутніх офіцерів-прикордонників (Матвійчук В., 2009), підготовка майбутнього вчителя до впровадження дидактичних технологій у початковій школі (Мірошніченко О., 2009), формування творчих здібностей учнів природничо-математичних ліцеїв (Хмельяр І., 2009), Соціально-педагогічні технології формування відповідального ставлення до здоров'я в учнівської молоді (Зимівець Н., 2008) та інші.

Що стосується дослідження психологічних чинників впровадження сучасних освітніх технологій у вищому навчальному закладі, то в вітчизняній психолого-педагогічній науці мало робіт дисертаційного та монографічного рівня, безпосередньо присвячених цій проблемі: організаційні умови застосування технології психологічного впливу в системі владних відносин (Поліщук М., 2004), тренінгові технології в системі фахової підготовки майбутніх психологів (Сінельнікова Т., 2006), психологічні чинники впровадження сучасних освітніх технологій у вищому навчальному закладі (Дзюба Л., 2003), теоретичні й практичні аспекти сучасних технологій організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах розглядалися у низці дисертаційних досліджень різних років, зокрема в дослідженнях О.Гохберг, О.Євдокимова, А.Слободянюка та інших.

Виклад основного матеріалу. Ще на початку 20-х рр. минулого століття у працях відомих педагогів (І.П.Павлов, А.А.Ухтомський, С.Т.Шацький, В.М.Бехтерев) з'являються терміни „педагогічна технологія” та „педагогічна техніка”. Минуло багато років, а в сучасній педагогічній літературі й досі не існує єдиних, вичерпних, уніфікованих визначень,

понять щодо освітніх, педагогічних та навчальних технологій. На думку деяких дослідників, технологію від методики відрізняють два принципових моменти: гарантія кінцевого результату й проектування майбутнього навчального процесу. Педагогічна технологія — це набір процедур, які поновлюють професійну діяльність викладача і гарантують кінцевий запланований результат [4].

У словнику термінів ЮНЕСКО поняття „педагогічна технологія” трактується як конструювання та оцінювання освітніх процесів шляхом врахування людських, часових та інших ресурсів для досягнення ефективності освіти. Педагогічна технологія дає відповідь на запитання, як, яким чином (методами, прийомами, засобами) досягнути поставленої мети, установлюючи порядок використання різноманітних моделей навчання. Таким чином, технологія – це комплекс, що складається з: запланованих результатів; засобів оцінки для корекції та вибору оптимальних методів, прийомів навчання, оптимальних для даної конкретної ситуації; вибору моделей навчання, розроблених викладачем на цій основі [2].

Проблема формування міжособистісних взаємин у студентській академічній групі має вплив як на навчально-виховний процес вищого навчального закладу, так і на формування професійно важливих якостей кваліфікованого фахівця. Дослідження соціально-психологічних та індивідуально-психологічних характеристик групи дає змогу конкретніше визначити слабкі ланки в структурі і психології колективу й цілеспрямовано їх удосконалювати, зокрема щодо проблеми формування взаємин студентів у групі засобами сучасних психолого-педагогічних технологій.

Сьогодні, насамперед, широко використовуються в навчально-виховному процесі ВТНЗ такі технології:

Технології колективно-групового навчання. Це технології, що передбачають одночасну фронтальну роботу всієї академічної групи і мають такі варіанти: „Коло”, „Мікрофон”, „Незакінчене речення”, „Мозковий штурм”, „Броунівський рух”, „Вирішення проблем”, „Дерево рішень”.

Технології опрацювання дискусійних питань. Це технології навчання, що передбачають ігрові форми занять і співробітництво, коли з обговорюваної проблеми висловлюються всі учасники спільної діяльності. Основні різновиди технології: „Метод ПРЕС”, „Займи позицію”, „Зміни позицію”, „Шкала думок”, „Дискусія”, „Оцінювальна дискусія”, „Панельна дискусія”, „Дебати”.

Технології роботи в малих групах. Це технології навчання, які використовуються для вирішення складних проблем, що потребують колективного рішення. Мають такі різновиди: „Діалог”, „Синтез думок”, „Спільний проект”, „Коло ідей”, „Акваріум”.

Технології ситуативного моделювання. Це технології побудови інноваційного навчального процесу за допомогою включення студентів у на-

вчальні ігри. Широко використовують такі варіанти: „Імітаційні ігри”, „Симуляції”, „Судове слухання”, „Громадські слухання”, „Рольова гра” [2].

Досягти поставлених завдань, на нашу думку, допоможуть нові виховні технології, що ґрунтуються на співпереживанні, позитивному емоційному оцінюванні. На сьогодні вони активно впроваджуються у виховній практиці ВНЗ за такими напрямками: у процесі викладання навчальних дисциплін, позааудиторної виховної роботи; через соціальні інститути, взаємодію з молодіжними громадськими організаціями, діяльність студентського самоврядування.

Слід заохочувати і активніше впроваджувати у навчальну систему ВНЗ проекти різноманітної тематики, цікавими та сучасними за формою проведення (квест-екскурсії, експедиції, дебати, семінари, тренінги, конференції, “круглі столи”, фестивалі, літературно-музичні композиції, аудіо- та відеопроєкти тощо). Така діяльність ефективно позначається на формуванні життєвої компетентності, досвіду, самореалізації та розвитку здібностей студента. Яскравими є проекти: “Сучасна модель студентського самоврядування”, “Моє професійне кредо”, “Я і освіта”, “Стиль життя”, “Україна і молодь”, “Реалії нашого університету у світлі Болонського процесу”, “Міжнародний день рідної мови”, “Професіоналізм, моральність і патріотизм” тощо. В умовах виховної проектної діяльності студентів позитивно розв’язується проблема ставлення студентів до знань, бажання просто отримати диплом поступово відходить, його замінює усвідомлення значущості у здобутті якісної вищої освіти, прагнення творчих пошуків.

Отже, при використанні сучасних психолого-педагогічних технологій майбутні фахівці вчаться налагоджувати дружні стосунки, вирішувати пізнавальні, творчі завдання в співробітництві, при цьому виконують різні соціальні ролі, в цьому випадку завжди присутній колективний характер прийнятих рішень; дружній характер спілкування і взаємодопомога, взаємодоповнення учасників, що сприяє формуванню міжособистісних взаємин у професійній діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Розробка та впровадження сучасних освітніх технологій потребує нових підходів до управління, залучення до традиційної системи навчання і виховання принципово нових елементів, оскільки цей процес не зводиться лише до збільшення суми знань та розвитку професійної спрямованості майбутніх фахівців, а передбачає досягнення нової якості організації навчально-виховного процесу, урахування сучасних підходів до організації суб’єктів діяльності в процесі професійної підготовки. Перспективним напрямом у дослідженні є дослідження проблеми використання інтерактивних технологій при формуванні міжособистісних взаємин студентів ВНЗ на засадах гендерного підходу.

Список використаних джерел

1. Гончаров С.М. Основи педагогічної праці : навч. посібник / С.М. Гончаров. – Рівне : РДТУ, 2001. – 256 с.
 2. Гончаров С.М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу : навчально-методичний посібник / С.М. Гончаров. – Рівне : НУВГП, 2006. – 172с.
 3. Пехота О.М. Освітні технології : навч.-метод. посіб. // О.М. Пехота, А.З. Кік-тенко, О.М. Любарська. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.
 4. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О.Пометун, Л.Пироженко. – К.,2002. – 135с.
- Стаття надійшла до редакції 23.05.2010р.

УДК 371.134: 78+004

А.В. Бондаренко
викладач,
Криворізький ДПУ

ШЛЯХИ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ МУЛЬТИМЕДІЙНИМИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ

У статті розкриваються механізми моделювання професійної діяльності майбутнього вчителя музики на основі закономірностей поліфункціональної культури, з'ясовуються функції заміщення та особливості задачного підходу в процесі моделювання професійної діяльності. Визначається сутність понять "син естетика" і "синестезія", висвітлюються шляхи використання метафор, розкриваються можливості синтезу різних видів мистецтва, аналізуються особливості поєднання наукових та художніх засобів пізнання світу.

Ключові слова: поліхудожня підготовка, мультимедійні засоби, моделювання, модель, синестетика, синестезія, учитель музики.

В статье раскрываются механизмы моделирования профессиональной деятельности будущего учителя музыки на основе закономерностей полифункциональной культуры, выясняются функции замены и особенности задачного подхода в процессе моделирования профессиональной деятельности. Определяется сущность понятий "синестетика" и "синестезия", освещаются пути использования метафор, раскрываются возможности синтеза разных видов искусств, анализируются особенности объединения научных и художественных средств познания мира.

Ключевые слова: полихудожественная подготовка, мультимедийные средства, моделирование, модель, синестетика, синестезия, учитель музыки.

In article mechanisms of modelling professional work of the future teacher of music are opened on the basis of laws multifunctional culture, functions of replacement that features tasking the approach are found out during modelling professional work. The essence of concepts "synestheticue" and "synestezium" is determined, ways of use of metaphors are shined, opportunities of synthesis different are opened by a kind of arts, features of association scientific and art means knowledge of the world are analyzed.

Key words: polyart preparation, multimedia means, modelling, model, synestheticue, synestezium, the teacher of music.

Постановка проблеми. Перетворення, які нині здійснюються в Україні, потребують переосмислення сутності мистецтва освіти. Великого значення у цьому процесі надається створенню оптимальних умов під час підготовки майбутнього вчителя музики. Сприятливою умовою у вирішенні поставлених проблем гуманізації суспільства постає формування ціннісних компетенцій із застосуванням мультимедійних засобів навчання та інформаційної культури.

Проблемі інформаційної культури як складової професійної діяльності